

Ikt. sz.: ISB/29-1/2012.

ISB-4/2012. sz. ülés.
(ISB-63/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottságának**
2012. április 10-én, kedden, 11 óra 20 perckor
a Képviselői Irodaház I. emelet II. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A gyermekbarát igazságszolgáltatás megvalósulásához kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6577. szám)</i>	5
<i>Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Kérdések, vélemények</i>	6
<i>Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) viszontválasza</i>	8
<i>Határozathozatal</i>	9
<i>Egyebek</i>	9

Napirendi javaslat

1. A gyermekbarát igazságszolgáltatás megvalósulásához kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6577. szám)
(Általános vita)
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Sneider Tamás** (Jobbik), a bizottság elnöke

Ágh Péter (Fidesz), a bizottság alelnöke
Talabér Márta (Fidesz), a bizottság alelnöke
Bábiné Szottfried Gabriella (Fidesz)
Csizi Péter (Fidesz)
Prof. Iván László (Fidesz)
Kapus Krisztián (Fidesz)
Lakatosné Sira Magdolna (Fidesz)
Rónaszékiné Keresztes Monika (Fidesz)
Székyné dr. Sztrémi Melinda (Fidesz)
Tamás Barnabás (Fidesz)
Dr. Lanczendorfer Erzsébet (KDNP)
Sáringer-Kenyeres Tamás (KDNP)
Dr. Stágel Bence (KDNP)
Boldvai László (MSZP)
Dr. Szanyi Tibor (MSZP)
Dr. Varga László (MSZP)
Baráth Zsolt (Jobbik)
Vágó Sebestyén (Jobbik)
Vágó Gábor (LMP)
Szűcs Erika (független)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium):

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 20 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

SNEIDER TAMÁS (Jobbik), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! Az ülést megnyitom. Megállapítom, hogy bizottságunk határozatképes, mindössze négyen nincsenek jelen az ülésen, helyettesítések nincsenek, így ezért ezt nem kell most felolvasnom.

Kérdezem, hogy a napirendi javaslatához van-e valakinek hozzászólása vagy észrevétele. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor kérem, hogy szavazzunk a napirendről. Aki egyetért a napirenddel, az kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangúlag a bizottságunk egyetértett a napirenddel.

A gyermekbarát igazságszolgáltatás megvalósulásához kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6577. szám)

Soron következik a gyermekbarát igazságszolgáltatás megvalósulásához kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló T/6577. számú törvényjavaslat tárgyalása.

A kormány képviselőjében köszöntöm Gáva Krisztián helyettes államtitkár urat, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium részéről.

Tisztelt államtitkár úr, öné a szó!

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) szóbeli kiegészítése

DR. GÁVA KRISZTIÁN helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Először is elnézést szeretnék kérni a bizottság tagjaitól a késésért. Három bizottság tárgyalja félórás eltéréssel a javaslatot, és itt az időpontokban kicsit megkavarodtam, de ígérem, hogy rövid leszek, nem kívánom sokáig rabolni az idejüket.

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, illetve a kormány a 2012-es évet a gyermekbarát igazságszolgáltatás éveként tartja számon a maga számára. Ennek érdekében a múlt év végén létrejött egy több tárcát átfogó munkacsoport, amely a gyermekbarát igazságszolgáltatással kapcsolatos tevékenységet kívánja végezni a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a Belügyminisztérium, valamint a Nemzeti Erőforrás Minisztérium bevonásával. Ezen munkacsoport tevékenységének az első eredménye az előttünk fekvő törvényjavaslat, amelynek a munkájában egyébként nem csak a tárcák, hanem civil szervezetek is részt vettek és a törvényjavaslat kialakítása során az ő észrevételeiket, javaslataikat is figyelembe vettük.

Első körben a munkacsoport a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumhoz szűkebb értelemben kapcsolódó törvényeket tekintette át, amelyek az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódnak. Így a büntető törvénykönyvet, a büntetőeljárásról szóló törvényt, illetőleg a polgári perrendtartásról szóló törvényt; hol lehetnek olyan pontok ezekben az eljárásokban, illetőleg a büntető törvénykönyvben, amelyek a gyermekek jogainak, a gyermekek érdekeinek az igazságszolgáltatásban történő hatékonyabb, komolyabb figyelembevételét tudnák szolgálni. Ennek érdekében születtek meg az előttünk fekvő módosítások.

A büntető anyagi, polgári és büntetőeljárásai rendelkezések célja, hogy biztosítsák a gyermekek magas szintű büntetőjogi védelmét, hogy a fiatalkorú elkövetők, és a gyermek tanúk jogai az eljárás során folyamatosan biztosítottak legyenek, valamint a gyermek tanúk a polgári jogi eljárásokban képesek legyenek minél pontosabban kifejezni a véleményüket.

A büntető anyagi jog területén a tervezett módosítások egyrészt az elévülési szabályoknak a módosítása, amikor a gyermekek bizonyos bűncselekmények esetében a sértettnek a nagykorúvá válást követően még 5 évig lehetősége lesz az eljárás megindítására.

Tehát az egy plusz lehetőség, hogy mondjuk az erőszakos családi körből kiszabaduló egyén, noha már egyébként mondjuk az elévülési idő letelt volna, ezt követően még 5 évig érvényesíthesse a jogát arra vonatkozóan, hogy ő feljelentést tudjon tenni és eljárhasson a hatóság, illetve a bíróság az adott bűncselekmények kapcsán. Ezek elsősorban szexuális bűncselekményeket jelentenek.

A pénzbüntetés szabályai változnak arra tekintettel, hogy ezeket könnyebben lehessen kiszabni, és inkább pénzbüntetést lehessen kiszabni, mondjuk a fiatalokkal szemben, mintsem mondjuk egy szabadságvesztés büntetést.

Módosulnak az emberölésnek és az öngyilkossági közreműködésnek a szabályai. Itt tulajdonképpen a bírói gyakorlatnak a kodifikálására került sor, hiszen a bírói gyakorlat a 14 év alatti kiskorú sérelmére elkövetett öngyilkosságban közreműködést eddig is emberölésnek tekintette. Ennek a lekodifikálása történik meg gyakorlatilag a javaslatban, tehát hogy a törvény mondja ki azt kifejezetten, hogy ez az eset tulajdonképpen emberölésnek minősül.

A nemi erkölcs elleni bűncselekmények körében módosításra kerül az erőszakos közöszörlés, a szemérem elleni erőszak és a megrontás tényállása, illetőleg a kiskorú veszélyeztetése tényállás elemei közé a módosítás beiktatja a kiskorú érzelmi fejlődésének a veszélyeztetését is, ezzel is tágítva a kiskorúkra vonatkozó garanciális védőszabályoknak a körét.

A javaslatcsomagnak a másik része eljárásjogi kérdésekkel foglalkozik, így a büntetőeljárás során további garanciákat jelenít meg a fiatalok terhelte és a kiskorú tanú meghallgatásával kapcsolatban. Ez mind Be.-ben, mind a Pp.-ben kifejezett új rendelkezés, hogy a kiskorú értelmi fejlettségének megfelelő tájékoztatásokkal kell őket ellátni. A Pp.-ben pedig cizelláltuk a kiskorúak meghallgatására vonatkozó szabályokat akár érdekeltként, akár félként, akár tanúként történik az ő meghallgatásuk. Itt is elsősorban azok a szempontok vezéreltek bennünket, hogy a kiskorú minél inkább képes legyen megítélni a számára irányított kérdéseket, a vele kapcsolatban elhangzó kijelentéseket, a lehető legteljesebb mértékben legyen tekintettel rá az eljárás az ő értelmi fejlettségére, és hogy ő mindent megértse az eljárásból.

Kedvezőbbek lettek, vagy fokozottabban figyelembe veszi a módosítás a zárt tárgyalás elrendelésének a lehetőségénél a fiatalok résztvevőinek az érdekeit, módosításra kerülnek bizonyos illetékességi szabályok szintén a kiskorúak érdekében, hogy a kiskorúnak kevesebbet kelljen távolabbi bíróságokra menni. Tehát a kiskorú lakóhelye szerinti illetékes bíróság jelenik meg azokban a családjogi perekben, ahol a kiskorúval kapcsolatos döntésre kerülhet sor. Idézésre vonatkozó szabályozás, illetőleg itt is a tanúkénti, érdekeltkénti meghallgatása a kiskorúnak megjelenik a törvényben, hogy ezekre milyen speciális szabályok vonatkoznak.

Kérem szépen a bizottságot, hogy az általános vitára bocsátásról döntsön, és hogy ezt pozitívan bírálják. Köszönöm szépen.

Kérdések, vélemények

ELNÖK: Köszönjük az előterjesztést, amely gyakorlatilag mindenre kiterjedt.

Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván hozzászólni a törvényjavaslathoz.

Baráth Zsolt képviselő úr a szó.

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Vártam, hogy valakinek megadja előttem a szót, elnök úr, de akkor én mindenképpen hozzá szeretnék szólni.

Én a '97. XXXI-es törvény értelmében elsősorban gyermekvédelmi szempontból próbáltam átnézni ezt a törvényjavaslatot, és a következő kérdések alapján mindenképpen általános vitára ítélem meg a magam szempontjából, de úgy tudom, hogy a Jobbik jelenlévő képviselőinek ez a véleménye.

Mennyiben szolgálja a törvényjavaslat a 18 év alatti gyerek érdekeit, tehát a kiskorú gyermek érdekeit. Mennyiben emeli ki a szülő, egyes esetekben a gyám, illetve a törvényes képviselő felelősségét ez a módosítás. A kiskorú kihallgatása gyanúsítottként, vagy ha tanúként történik, mennyiben marad törvényes keretek között például egy ilyen meghallgatás, és mennyiben kifogásolható a törvényjavaslat, egyáltalán kifogásolható-e ezt illetően, nem tudok kifogást mondani, ezt is szeretném hozzáfűzni. Van-e esély arra, hogy valami olyan történik, mondjuk egy kihallgatás során, ami a gyermek érdekét sérti? Nincs, nem találtam ilyen lehetőséget ebben a módosításban.

Aztán a kiskorú meghallgatása során milyen technikák szolgálják a jogérvényesülést, magyarul, hogy kiderüljön az igazság, de közben ne sérüljön a gyermek joga, és ezt mindig szeretném hangsúlyozni. Itt nem teljesen egyértelmű minden, de az általános vitában én ehhez valószínűleg hozzá fogok szólni, és akkor elmondom az ezzel kapcsolatos véleményemet, ugyanis törvényes képviselőként – emlékezetem szerint – közel 12 év alatt 200 alkalommal vettem részt kiskorú meghallgatásán, és van ezzel kapcsolatban személyes tapasztalatom, illetve ez az öngyilkosságban való közreműködés és késztetés, ez is egy érdekes téma, ezzel kapcsolatban is kifejtem majd még a véleményemet. De azt szeretném leszögezni, hogy a kiskorú gyermekek fokozottabb védelmének biztosítását jelenti ez a beemelés is tulajdonképpen ebbe a módosításba.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem képviselőtársaimat, kíván-e valaki hozzászólni.
Ágh Péter képviselő úré a szó.

ELNÖK: Köszönöm a szót. Azt gondolom, hogy nem hiába minden frakció támogatni tudja ezt az előterjesztést, hiszen a gyermekbarát igazságszolgáltatás valóban mindenkinek a szívügye lehet. Azt olvashatjuk, illetve az államtitkár úr is elmondta, hogy a gyermekbarát tematikus év egyik első lépése ez az előterjesztés. Már különböző megyékben történtek konkrétumok ebben a témában, amelyek a gyermekbarát igazságszolgáltatáshoz kapcsolódnak, és akinek a kezdeményezésére indultak el ezeknek a bizonyos gyermekbarát meghallgató szobáknak a létrehozása, amely Budapest területében, Veszprémben és Szombathelyen is már működik, és azt próbálja szolgálni, hogy a gyerekek ne lehessenek még egyszer áldozatai, még egyszer elszenvedő alanyai annak az eljárásnak, amelynek ki vannak téve. Ennek is a kerete meg lesz adva a jövőben, úgyhogy ebből kifolyólag a Fidesz-KDNP támogatni fogja ezt a javaslatot. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm.
Varga László képviselő úré a szó.

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen, a szót. Kezdem azzal, ami talán a vége, hogy egyébként támogatjuk ezt a törvényjavaslatot. Nyilván el szoktuk mondani azt is, ha valamivel komolyabb átfogó problémánk van, de végül is ez a javaslat az Európai Bizottság gyermekjogi ütemtervét tulajdonképpen illeszti át a magyar jogba, több ponton módosul. Talán, ha lehet róla még valamit mondani, az annyi, hogy lehetne ebben egy picit továbbmenni, lesz módosító javaslatunk, amit készítünk elő. Például a szembesítés kapcsán lehetne egy magasabb fokú védelem, vagy egy más jogintézmény, de összességében véve azt tudom mondani, hogy azokat az elveket, amelyeket az Európai Bizottság az ominózus 2011. februári gyermekjogi ütemtervében megfogalmaz, azokat átülteti és nyilván ezek mind-mind kívánatosak, úgyhogy az MSZP frakció támogatja a javaslatot, de módosító indítványokkal igyekszik azt jobbá tenni, ha erre lehetőség van. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm.

Iván László professzor úré a szó.

Prof. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Mint igazságügyi pszichiáter is szeretnék néhány gondolatot fűzni az előterjesztéshez. Két nagy dilemmánk van, és ez egyelőre még nem oldódott fel és nem oldottuk meg.

Az egyik dilemma az úgynevezett korhatár kérdése a gyermek kifejezéshez. A gyermekbarát kifejezés kétségtelen, hogy így hirtelen neki gondolva a dolognak, mindenképpen egy pozitív diszkrimináció, mégpedig életkor szerinti diszkrimináció. Na most, világos, hogy a humán rendszerekben és a humán igazságszolgáltatásokban mindenképpen bizonyos pozitív diszkriminációk megjelennek. Na most, kétségtelen az is, hogy ezt nagyon sokan ma már, amikor akcelerálódott a személyiség fejlődés, akcelerálódtak az ismeretszerzésnek a lehetőségei, akcelerálódtak a döntéshozáshoz szükséges akarati cselekmények feltételei, rendkívüli módon felvetődik az a kérdés, hogy ez a pozitív diszkrimináció, mert végül is ez az, nagyon fontos, nagyon szükséges mind a környezetnek, a körülményeknek a megválasztása és kijelölése és törvényi szabályozása milyen körülmények között hogy történjen. De ugyanakkor a fiatakorúak, nevezzük így, nem gyermekbarátságról van csupán szó, az egy szubjektíve megfogalmazott elkötelezettség, hanem a fiatakorúakkal kapcsolatos igazságszolgáltatáson belül nyilvánvaló, hogy gyarapodott és szaporodott a fiatakorúak bünelkövetése. És a gyermekek ebben a kategóriában, az akceleráció folytán, sokkal inkább az úgynevezett naptári évek alatt kerülnek abba a helyzetbe, hogy komoly bűncselekménynek minősülő dolgokban vesznek részt, úgyis, mint elkövetők, úgyis, mint bűnpártolók, de miután kiskorúak, gyermekkorúak, ezek semmisnek tekinthetők.

Na, most itt egy óriási dilemma éppen ez, hogy ezeknek a feloldásához szükséges kiiktatása annak, hogy ez egy pozitív diszkrimináció legyen, és ebben ténylegesen ne a jog erejével és az ítékezés erejével kelljen ezt gyakorolni, hanem természetessé váljék az, hogy az akcelerált feltételeknek megfelelő módszerekkel történjen a személyiségük alakulásának a megvizsgálása, megmérése. Erre az igazságügyi pszichiátriában vannak módszerek, a gyermek és ifjúsági pszichiátriának megvannak a módszerei, de úgy érzem, és úgy látom, gyakorlatom és ismereteim - több évtizedes ismereteim - alapján, hogy nem elégséges, ezért nagyon sok az elfogultságnak tekinthető beállítódás azért, mert a korhatár szempontjából fiatalnak, illetve ifjúnak, illetve gyermeknek minősítettük. Nyilvánvaló ez fel fog vetődni a prostitúció, a gyermek és ifjúság prostitúciónál, fel fog vetődni egy sor olyan dolognál, ahol ez valamiképpen nincs elrendezve.

Én csak azzal szeretném felhívni ezzel a gondolattal a figyelmet, hogy mindenképpen támogatható, hiszen a törvény végül is, a törvény módosítása, a helyszín, a helyzet, a körülményeknek a szabályozására borzasztó nagy szükség van. De azért ez a gondolat, ez a dilemma nem kerülhet el bennünket, és a jövőben nyilvánvaló, hogy ennek az egésznek, a módosított formáknak is a monitorozása majd a mindennapi életben szakmailag, szakmapolitikailag, akár még politikailag is feltétlen, hogy figyelmet fog igényelni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, kíván-e még valaki hozzászólni. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nem, akkor megadom államtitkár úrnak a viszontválasz lehetőségét.

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) viszontválasza

DR. GÁVA KRISZTIÁN helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Röviden csak annyit tennék hozzá, hogy amik itt röviden elhangzottak felvetések esetleg az egyes rendelkezésekkel kapcsolatban, azokat szívesen vesszük, ha később módosító javaslat formájában is megjelenik. De, amiket itt már jeleztek, azok valóban olyan témák, amiken mi is sokat gondolkoztunk és különböző javaslatok voltak

erre vonatkozóan, úgyhogy én kíváncsian várom, hogy a képviselő hölgyek, urak milyen javaslattal állnak e tekintetben elő.

Másrészt pedig még arról tájékoztatnám a bizottságot, hogy a munkacsoport a további tevékenysége során további jogalkotási tevékenységet is kíván végezni, amit egy szélesebb körben a közigazgatás területén a közigazgatási eljárások során, a szakigazgatási eljárások során is megvizsgálja, hogy mik azok a lehetőségek, amik a gyermek érdekeltek, a gyermek résztvevők érdekében szükséges és kívánatos lehet jogszabály módosítást elvégezni. Ezt az év második felére tervezi a munkacsoport, az ezzel kapcsolatos módosítási tervzetnek az előkészítését és a benyújtását is. Tehát ez az első állomása mondjuk ennek a gyermekbarát jogalkotási tevékenységnek, ami - a professzor úr felszólalására reagálva - széles értelemben veszi a gyermek fogalmát, tehát nemcsak a 14 év alattiakat, hanem a 18 év alattiakat kívánja kezelni ezeknek a rendelkezéseknek a módosításával. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Akkor, ha nincs további hozzászólás, a vitát lezárom. Szavazás következik.

Határozathozatal

Aki a T/6577-es számú törvényjavaslatot általános vitára alkalmasnak találja, az kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Úgy látom, hogy egyhangú. De megkérdezem, hogy volt-e ellenszavazat, vagy tartózkodás. *(Nincs jelzés.)* Nem volt ellenszavazat és tartózkodás.

Kérdezem a bizottságot, hogy előadót kíván-e állítani. Már jelezte nekem Ágh Péter képviselő úr, hogy ő vállalja, akkor Ágh Péter képviselő urat, mint a bizottság előadóját jelölöm meg. Mivel kisebbségi vélemény nem hangzott el, így most kisebbségi előadót nem kell állítanunk, úgyhogy ezzel a napirendi pont tárgyalását lezárom.

Köszönöm szépen a részvételt államtitkár úrnak és kolleganőinek.

Egyebek

Most már csak az egyebek napirendi pont van. Kérdezem, hogy kíván-e valaki ehhez a napirendi ponthoz hozzászólni. *(Nincs jelzés.)* Elnézést, én leszek az, aki hozzászól az egyebekben. Csak egy jelzésem van, Réthelyi Miklós miniszter úr éves beszámolójára várhatóan április 19-én 9 órakor kerül sor, kérem a képviselőket, ha lehet, akkor mindenki vegyen részt ezen a napirendi ülésen.

Köszönöm szépen a részvételt.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 42 perc)

Sneider Tamás
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: **Turkovics Istvánné**